

TÚZOLTÓ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

TŰZOLTÓ

Feladatok és tevékenységek

„Először az embereket mentsétek!” – hangzik a parancsnok kiáltása a téren. A tűzoltók sietve tekerik fel a létrát, hogy hozzáférhessenek a fiatal párhoz, akik a füstgomolyba burkolózva egy négyemeletes ház tetején kucorognak, és kétségbeesve kiabálnak segítségért. Végül is sikerült megmenteni őket, a tolólétra segítségével mindkettőjüket lehozták a tetőről.

A tűzoltók évente 22-25.000 tüzesethez vonulnak ki, mintegy 7.000-9.000 alkalommal kell különböző káreseteknél, üzemi, közúti, vasúti vagy egyéb baleseteknél, illetve katasztrófával fenyegető eseményeknél az elsődleges, majd az azt követő beavatkozást végezniük. A különleges esetekben speciálisan kiképzett – bűvár, helikopteres – tűzoltók is dolgoznak.

A tevékenységek részletes leírása

Tüzeseteknél emberek, állatok, értékek mentése

Tüzesetek során a tűzoltó feladata a veszélyeztetett terület lezárása, biztosítása, tűzoltó felszerelésekkel és berendezésekkel a tűz terjedésének megakadályozása, a tűz eloltása, emberek, állatok, vagyontárgyak kimentése.

A tüzesetek keletkezése szerint a leggyakoribb gyújtóforrásként a nyílt láng szerepel. A tüzesetek további jelentős része elektromos energiától, valamint hőtermelő berendezéstől származik. A nyílt láng szerepe leginkább a szabadban keletkezett tüzesetek alakulásánál figyelhető meg. Nagy számban kell beavatkozni a szemét-, gaz égetéséből eredő tüzeseteknél, gyakoriak az avar és nádas tüzek. Az időjárástól függően a learatott termés is gyújtóforrás lehet.

Katasztrófavhelyzetek felszámolása

Természeti katasztrófák bekövetkezésekor (pl. árvíz, belvíz, földrengés, földcsuszamlás) keletkezett károk elhárítása, valamint közúti, vízi, légi baleseteknél műszaki mentés a tűzoltók feladata.

Tűz vagy baleset következtében kiszabaduló veszélyes anyagok terjedésének megakadályozása, a veszély elhárítása

A közlekedésben egyre jobban növekszik a veszélyes anyagok közúti és vasúti szállítása. Ennek következtében jelentős növekedést mutat a veszélyes áruk szállításával kapcsolatos beavatkozások száma. A tudomány és technika fejlődése egyre bonyolultabb vegyi anyagok előállítását eredményezi. A vegyi anyagokkal kapcsolatos tűz- és káresetek egyre bonyolultabb feladat elé állítják a tűzoltókat.

Elsősegélynyújtás a sérülteknek

Bármilyen káresetnél szükség lehet rá, hogy a mentők megérkezéséig a sérültek ellátásáról a tűzoltók gondoskodjanak.

A járművek és műszaki eszközök karbantartása, a tűzoltó laktanya rendben tartása

A tűzoltók napi programjának részét képezi a karbantartás, hiszen az állandó készenléti állapot működőképes járműveket, gépeket és eszközöket igényel.

A tüzesetek megelőzését szolgáló propagandatevékenység, a tűzvédelmi előírások betartásának ellenőrzése intézményeknél

A tűzvédelmi törvény előírja a lakosság minden rétege számára az alapvető tűzvédelmi ismeretek elsajátítását. E fontos és nehéz feladathoz készülnek a tűzvédelmi oktató-nevelő program taneszközei. Országszerte már eddig is több ezer gyerek tanulta a tűzzel való bánás szabályait játékos formában a tűzoltóság oktatóprogramja segítségével. E munkát segíti a tűzoltóság közkedvelt propagandabusza is. A lakosság felvilágosítását rendszeresen megjelenő kiadványok szolgálják.

A tűzmegeelőzés lényege nem más, mint

- ◆ a tüzek kialakulásának, terjedésének megelőzése,
- ◆ továbbterjedésének megakadályozása, illetőleg,
- ◆ a tűzoltás alapvető feltételeinek biztosítása.

Ezeket a feltételeket tűzvédelmi jogszabályokban, szabványokban, hatósági előírásokban rögzítik, ezek betartását rendszeresen ellenőrzik.

Tűzvédelmi szakvélemény készítése új épületek, létesítmények átadásakor, új technológiák üzembe helyezésekor

A szakhatósági tevékenység során különösen nagy hangsúlyt helyeznek arra, hogy a gazdálkodó szervezetek tevékenységi körével kapcsolatos veszélyhelyzetek megelőzése és az elhárítás feltétele mind a létesítés, mind a használat során érvényesüljön. Annak érdekében, hogy minél kevesebb esetben kelljen tüzesetek helyszínére kivonulni, a tűzoltók megelőző tűzvédelmi munkát is végeznek: tűzvédelmi, tűzbiztonsági szakvéleményt írnak az új létesítmények átadásakor, új színházak, piacok, üzletek megnyitásakor.

Tüzesetek keletkezésének és körülményeinek vizsgálata, szakvélemény készítése

A tűzvizsgálat során a szakértők a tűz keletkezésének idejét, helyét és okát derítik ki. Tapasztalataikat a tűz megelőzésénél és a tűzvédelem oktatásánál egyaránt felhasználják.

Munkaeszközök, szerszámok, anyagok:

- ◆ járművek,
- ◆ műszaki eszközök, létrák, emelőszerkezetek, hidraulikus fészítő-vágó berendezések, pneumatikus emelőszerkezetek,
- ◆ elektromos, robbanómotoros gépek,
- ◆ kézi működtetésű oltókészülékek (porral, habbal és gázzal oltó készülékek),
- ◆ vizes tömlők, kötelek,
- ◆ bontóbalták, kapacs, vasvilla, lapát, ásó.

Védőeszközök:

- ◆ biztosítókötél, mászóöv, védősisak, arcvédő kámzsa,
- ◆ sav és hó elleni védőöltözékek, védőcsizmák, védőruhák, védőkesztyűk,
- ◆ bűvárfelszerelés (csak speciális egységeknél),

- ◆ légzésvédelmi eszközök.

Munkahely, kapcsolat

A beosztott tűzoltók engedelmességgel tartoznak a szolgálatparancsnoknak és előjáróiknak.

A Tűzoltóság rendvédelmi szervezet, feladatait törvény szabályozza. A Belügyminisztérium irányítása alatt áll.

A Tűzoltóság működőképességének alapvető feltétele, hogy az egymással kapcsolatban álló egységek tudjanak arról, működési körzetükben saját erőiken felül milyen más erőket, eszközöket vehetnek igénybe. Ezt segíti a területenkénti egységes híradórendszer.

A tűzoltás csapat munka, nélkülözhetetlen a beosztottak megfelelő felelősségérzete, bizalma egymás és az őket irányító vezetők között.

A munkaidő 24/48 órás váltásos, állandó készenléti szolgálat.

A tűzoltók meghatározott napi program alapján végzik tevékenységüket:

- ◆ reggel váltás,
- ◆ gépjárművek, védőeszközök átvétele, ellenőrzése,
- ◆ délelőtt foglalkozás, szerelési gyakorlatok,
- ◆ az éves tervben előírt üzemek, vállalatok ellenőrzése, bejárása,
- ◆ tűzcsapellenőrzések, gyakorlatok, adott szituációk kipróbálása,
- ◆ elméleti továbbképzések a laktanyában, az új technikák folyamatos megismerése,
- ◆ ebéd,
- ◆ sportfoglalkozás,
- ◆ napi karbantartás, gépjármű vezetési gyakorlat,
- ◆ vacsora,
- ◆ takarodó.

A nap bármely időpontjában kaphat a Tűzoltóság riasztást tűzhez, vagy bármilyen káresethez, ahol az ő segítségük szükséges.

Riasztáskor másfél percen belül el kell hagyni a laktanyát.

A munkavégzés rendkívül változatos, ezt mindig az adott káreset határozza meg (pl. pincetűz, tetőtűz, erdőtűz, közúti baleset, vízi-mentés).

A munka során gyakran együtt kell működni a Rendőrséggel, adott esetben a Polgárvédelemmel, katonasággal, valamint a polgári lakossággal.

Követelmények

Fizikai igénybevétel, környezeti ártalmak, egészségügyi követelmények

Kék fény villószik mindenütt, amerre csak lát az ember. Védőruhába bújt, nehéz légzőkészülékekkel felszerelt tűzoltók hordágyon, futólépésben visznek egy sérültet a mentőkocsizhoz. A tolólétrákat már kihúzták, a fecskendőket letekerték. Tűz tört ki egy áruházban, szerencsére már zárás után. Súlyos a helyzet, minden attól függ, vajon az akcióvezető ebben a stresszhelyzetben meg tudja-e őrizni a nyugalmát, mert csak így képes átlátni a helyzetet, hatékonyan szervezni a munkát. Kötélidegek és rendkívüli koncentráció kell ide. A riasztó megszólalásának pillanatától a helyszínre való megérkezésig csak pár perc telik el, pillanatok alatt fel kell ismerni a helyzetet és dönteni életbe vágó kérdésekben.

A feladatok gyakran a fizikai és lelki terhelhetőség határait súrolják, így a tűzoltóknak megfelelő testi erővel és lelki teherbírással kell rendelkezniük. A feladatok gyors megértéséhez fontos a jó felfogóképesség. A csapatmunkában való részvétel jó kapcsolatteremtő készséget, szervező- és irányítókészséget kíván.

A kifogástalan látás és hallás a pályán való működéshez elengedhetetlen feltétel, így a szemüveg viselése kizáró ok. A légzésvédelmi álarc viselése, a bűvármunkák, egyéb nehéz

feladatok ellátása megkívánja a légzés és a keringés nagymértékű terhelhetőségét. A légzőszervi és szív, illetve keringési betegségek a pályára való alkalmatlanságot jelentenek.

A tűzoltók gyakran vannak kitéve vegyi anyagok és füstgázok hatásának (pl. nitrózus gázok, maró gázok, foszgén).

Nagy a balesetveszély: robbanásveszély, áramütés, lezuhanás, égési sérülések.

A tűzoltók az időjárási viszonyoktól függetlenül végzik munkájukat, el kell viselniük az esőt, a fagyokat és a hőséget, a tűző napsütést is.

Felvételi alapkövetelmény a megfelelő fizikai erőnlét és pszichológiai alkalmasság, ami a váratlan helyzetek megoldásához feltétlenül szükséges. Nincs két egyforma esemény, a tűzoltómunkát mindig megfelelő körültekintéssel, óvatossággal, ugyanakkor gyors, pontos, határozott beavatkozással kell végezni, hiszen a beavatkozás minősége adott esetben életet menthet. Éppen ezért a felvételi orvosi és pszichológiai vizsgálat mindenre kiterjedő, nagyon alapos.

Európai színvonalú védőfelszerelések segítik a mai tűzoltókat, de a szakmából adódóan nem hallgatható el a tüzesetek során fellépő hőhatás, baleseteknél esetleges vegyi veszélyeztetettség, valamint az adott pillanatban megfelelő döntést meghozó tűzoltóra gyakorolt pszichikai hatás sem. Ezen problémák leküzdéséhez szükséges a megfelelő fizikai erőnlét, a nyugodt családi légkör megléte.

Felvételi követelmények:

- ◆ középiskolai végzettség (legalább szakmunkásképző iskola),
- ◆ 18-35 év közötti korhatár,
- ◆ magyar állampolgárságú férfi,
- ◆ büntetlen előélet.

Kizáró okok:

- ◆ látáshiba (szemüveg használata),

- ◆ szintévesztés,
- ◆ cukorbetegség,
- ◆ keringési betegségek,
- ◆ szervi bajok.

A tűzoltók fizikai képessége, felkészültsége mérésének fontos szinterei a tűzoltóversenyek.

Szakképzés

Hazánkban a tűzoltók a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság Tűzvédelmi Kiképző Intézete szervezésében – alap, közép- és felsőfokú végzettséget adó – oktatási formában, tanfolyamokon ismerkednek meg tűzmegeelőzési, tűzoltási és katasztrófa-elhárítási feladataikkal.

Alapfokú képzés

A képzés első szintje, amivel a polgári életből frissen felszerelt „újonc” találkozik, a hathetes alapfokú tűzoltó tanfolyam. Ennek során olyan alapvető biztonságtechnikai, balesetvédelmi és szakmai ismeretekkel ismerkednek meg a tűzoltók, melyek a saját és mások biztonságát szolgálják. A képzés súlypontját a szerelési gyakorlat adja, amelynek elsajátításával a szakmai fogások megszerzésében és a felszerelések használatában szereznek jártasságot a résztvevők.

A 6 hetes alaptanfolyamot, az alkalmazást követően a próbaidő alatt kell elvégezni. A próbaidő 6 hónaptól 1 évig terjed. A 6 hetes képzés nappali belső képzésnek minősül, elméleti és gyakorlati vizsgával zárul.

Az Intézet minden év április hónapjáig hirdeti meg a következő tanévben indítandó képzési szakokat és az azokra történő jelentkezés feltételeit. Az egy tanéves vagy annál hosszabb képzési idejű szakokra jelentkezőknek felvételi vizsgát kell tenniük.

Gépkezelői képzés

A tűzoltói feladatok műszaki jellegéből következik, hogy rendelkezniük kell a szakembereknek a tűzoltóságnál rendszeresített gépek és eszközök kezelési ismereteivel. Ezt a célt szolgálja a gépkezelői képzés. A tűzoltóságnál rendszeresített gépjárműveket és berendezéseket csak az adott géptípusra érvényes jogosítvánnyal (bizonyítvánnyal) rendelkező tűzoltók használhatják. A gépkezelői jogosítvány kiadására az Intézet jogosult.

Gépkezelői alaptanfolyamhoz nem kötött gépcsaládok és gépcsoportok:

- ◆ gépjárműfecskenő,
- ◆ habbal oltó gépjármű,
- ◆ porral oltó gépjármű,
- ◆ műszaki mentések gépei,
- ◆ folyadékszállításra használható (szivattyúval ellátott) egyéb gépek,
- ◆ egyéb kisgépek.

Gépkezelői alaptanfolyamhoz kötött gépcsaládok és gépcsoportok:

- ◆ emelőkosaras járművek,
- ◆ létrás gépjárművek (gépezetes tolólétrák),
- ◆ légzőkészülékpalack-töltő kompresszorok,
- ◆ áramfejlesztők,
- ◆ daruk,
- ◆ egyéb speciális tűzoltó gépjárművek.

Szaktanácsképzés

A szaktanácsképzés során a tűzoltó szakma alapismereteinek elsajátítása, a felszerelések, védőeszközök biztonságos használatának begyakorlása a cél.

A tűzoltó szaktanácskés képzés szaktanácskés-bizonyítványt ad. Ez a képzés csak Budapesten, a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság Tűzvédelmi Kiképző Intézete keretein belül működik.

A képzés formája:

- ◆ nappali, vagy
- ◆ levelező.

A képzés időtartama 1 év, elméleti és gyakorlati vizsgával zárul.

Tűzoltótechnikus képzés

A tűzoltótechnikus képzés célja, hogy irányítói feladatokra készítse fel a beiskolázott állományt. A magasabb szintű elméleti képzés mellett a gyakorlati felkészítésnek is kiemelt szerepe van.

Ez a nappali képzés is csak Budapesten, az Intézet keretein belül működik.

A képzés időtartama:

- ◆ tűzoltó szakmunkás előképzettség nélkül 2 év,
- ◆ tűzoltó szakmunkás képzés után 1 év.

Az alaptanfolyam, a szakmunkásképzés, valamint a technikusképzés a tűzoltóság belső képzése szerint történik a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság Tűzvédelmi Kiképző Intézetében. A képzés ingyenes.

A szakképesítés OKJ azonosító száma: 32 8915 01

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Felsőoktatási intézményben, a nappali tagozaton a képzés ideje 3 év. Felvételi tantárgyak: matematika és fizika (fizika helyett választható kémia), a felvételi követelményeket az évente megjelenő Felsőoktatási Felvételi Tájékoztató tartalmazza.

Államvizsga tárgyak: tűzmegeelőzés, tűzoltási ismeretek, építési ismeretek.

A levelező ideje 4 év. A szak jelenleg érvényes tanterve nemzetközi ajánlások figyelembe vételével készült. Új tantárgyak kerültek a tantervbe, mint pl. Tűzvédelmi berendezések tervezése, Tűzmodellezés, Tűzkockázat elemzés, Veszélyes anyagok és kárelhárításuk, Veszélypszichológia, Mentés egészségügye.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatók. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási, és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A tűzoltó foglalkozást bemutató **pályaismertető film** elérhető az Állami Foglalkoztatási Szolgálat www.afsz.hu, valamint a Nemzeti Pályainformációs Központ www.npk.hu, továbbá az e-pálya www.epalya.hu internetes elérhetőségeken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Készült 1999-ben. Aktualizálva 2008-ban az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.